

رابطه سبک های یادگیری با پیشرفت تحصیلی دانشجویان پرستاری قزوین

رامین سرچمی* سید مسعود حسینی*

Relationship of learning styles with educational progress of nursing students in Qazvin

R.Sarchami SM.Hossaini

*Abstract

Background: Several factors may influence teaching-learning process. One of them is individual learning style.

Objective: Determining the learning style (based on the Kolb experiential learning theory) among nursing students of Qazvin university of medical sciences in relation to educational progress marks.

Methods: This cross-sectional study has been carried out in Qazvin during 2000 – 2001 (academic year). A questionnaire (including demographic questions and Kolb learning style inventory) was used to gather the data. 195 persons participated in the study by completing the questionnaires data were analyzed by descriptive and chi-square statistical tests.

Findings: Results indicated that most of the students were as assimilator (53.8 %) and the others were converger (28.9 %), diverger (11.2 %), and accomodator (6.1 %). No significant relation was seen between learning styles and academic marks.

Conclusion: Nursing students have different learning styles and teachers must consider it and use different teaching methods. It seems that the learners are very flexible in different learning tasks.

Keywords: Learning Style, Nursing Education, Academic Performance, Educational Progress

*چکیده

زمینه: عوامل زیادی بر فرآیند تدریس-یادگیری تأثیر می گذارند. یکی از این عوامل سبک یادگیری فرد است.

هدف: مطالعه به منظور تعیین سبک های یادگیری دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی قزوین و تعیین رابطه آن با میانگین نمره پیشرفت تحصیلی آنها انجام شد.

مواد و روش ها: این مطالعه مقطعی بر روی تمام دانشجویان پرستاری شاغل به تحصیل در نیمسال دوم سال تحصیلی ۸۰-۱۳۷۹ انجام شد. پرسش نامه شامل سؤال های دموگرافیک و ۱۲ سؤال مربوط به سبک های یادگیری (کلب) بود. در مجموع ۱۹۵ نفر از دانشجویان با پر کردن پرسش نامه در مطالعه شرکت کردند. داده ها با استفاده از آمار توصیفی و آزمون مجذور کای تجزیه و تحلیل شدند.

یافته ها: بیش تر دانشجویان (۵۳/۸٪) دارای سبک یادگیری جذب کننده بودند و بقیه سبک های یادگیری عبارت بودند از همگرا (۲۸/۹٪)، واگرا (۱۱/۲٪) و انطباق یابنده (۶/۱٪). ارتباط آماری معنی داری بین سبک یادگیری و میانگین نمره دانشجویان مشاهده نشد.

نتیجه گیری: دانشجویان پرستاری دارای سبک های یادگیری متفاوتی هستند و مدرسین باید به این نکته توجه نمایند و از روش های تدریس مختلف استفاده کنند. به نظر می رسد یادگیرندگان در برخورد با یادگیری موضوع ها از انعطاف بالایی برخوردارند.

کلید واژه ها: سبک یادگیری، آموزش پرستاری، عملکرد دانشگاهی، پیشرفت تحصیلی

* مربی و عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی قزوین

آدرس مکاتبه: دانشگاه علوم پزشکی قزوین، دانشکده پرستاری و مامایی، تلفن ۳۳۳۸۰۳۴

***مقدمه:**

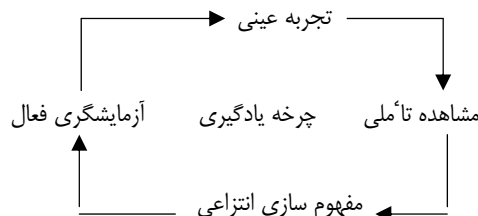
چهار شیوه یادگیری معرفی کرده اند؛ بعد اول شامل دو شیوه یادگیری مشاهده تأملی در مقابل آزمایش گری فعال و بعد دوم دو شیوه تجربه عینی در مقابل مفهوم سازی انتزاعی است. آنها با ترکیب چهار شیوه یادگیری فوق چهار سبک یادگیری واگرا، همگرا، جذب کننده و انطباق یابنده را مشخص و برای تعیین سبک یادگیری افراد یک پرسش نامه ۱۲ سؤالی به نام سیاهه سبک های یادگیری تدوین کرده اند.^(۳)

پژوهش حاضر با هدف تعیین سبک های یادگیری دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی قزوین و رابطه آن با میانگین نمره پیشرفت تحصیلی آنها انجام شد.

***مواد و روش ها:**

این مطالعه مقطعی در سال ۱۳۸۰ در دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی قزوین انجام شد. جامعه مورد پژوهش تمام دانشجویان پرستاری شاغل به تحصیل در نیمسال دوم سال تحصیلی ۸۰-۱۳۷۹ بودند که حداقل یک نیمسال تحصیلی را گذرانده بودند. (۲۸۰ نفر) ابزار پژوهش پرسش نامه ای شامل سؤال های دموگرافیک و ۱۲ سؤال مربوط به شناسایی نوع سبک یادگیری آزمودنی ها بود. ابتدا با توجه به ترجمه فارسی پرسش نامه سبک های یادگیری کلب و مقایسه آن با نسخه انگلیسی، با نظر اساتید تغییرات جزئی بر روی آن صورت گرفت. پایایی پرسش نامه به روش آزمون مجدد با فاصله دو هفته با اجرا بر روی تعدادی از محاسبه شد که در حد قابل قبول بود. سپس با هماهنگی مسئولین دانشکده پرستاری، محققین با حضور در کلاس های دانشجویان، ضمن توجیه هدف تحقیق و اطمینان دادن در مورد محرمانه ماندن اطلاعات فردی آنها، پرسش نامه را

واقعیت مهم آن است که همه پیشرفت های شگفت انگیز انسان در دنیای امروز زاینده یادگیری است.^(۱) از آنجا که عوامل مؤثر بر یادگیری بسیار گسترده و وسیع هستند، شناسایی این عوامل در رفع مشکلات و نارسایی های سیستم آموزشی مهم است.^(۲) یکی از این عوامل سبک یادگیری است. افراد به تناسب تفاوت های فردی خود از سبک های متفاوتی برای یادگیری استفاده می کنند. سبک یادگیری را می توان به عنوان روشی که افراد اطلاعات و تجربیات تازه را در ذهن خود سازماندهی و پردازش می کنند تعریف کرد.^(۳) محققان معتقدند اگر سبک یادگیری فرد با رشته ای که در آن تحصیل می کند یا حرفه ای که در آن کار می کند متناسب نباشد، یا شخص از آن رشته تحصیلی انصراف می دهد یا به نارضایتی وی نسبت به رشته تحصیلی منجر می شود.^(۴) سبک های یادگیری طبقه بندی های مختلفی دارند که یکی از آنها سبک های یادگیری بر مبنای الگوی یادگیری تجربی دیوید کلب است. در این الگو، یادگیری یک چرخه چهار مرحله ای تصور شده است که به ترتیب عبارت اند از: تجربه عینی فوری، مشاهده و تفکر درباره آن تجربه، تدوین فرضیه یا نظریه درباره آن و آزمون آن فرضیه یا نظریه در موقعیت های عملی (نمودار شماره ۱).^(۳)

نمودار ۱- چرخه یادگیری طبق نظریه کلب

نکته مهم این است که میزان موفقیت فراگیران در همه مراحل این چرخه یکسان نیست.^(۴) کلب و فرای با توجه به الگوی یادگیری فوق دو بُعد و

نمره های آنها ارتباط معنی داری وجود داشت
($P = 0/031$).

* بحث و نتیجه گیری :

همان گونه که ملاحظه شد اکثر آزمودنی ها در این تحقیق دارای سبک یادگیری جذب کننده و در درجه دوم همگرا بودند. در حالی که نتایج یک تحقیق مشابه در ایران سبک یادگیری اکثر دانشجویان پرستاری را از نوع واگرا توصیف کرده است.^(۴) نتایج تحقیق در سایر کشورها، اکثر دانشجویان پرستاری را دارای سبک جذب کننده و همگرا معرفی کرده است که با نتایج این تحقیق همخوانی دارد.^(۶۵) اصولاً افراد جذب کننده و همگرا در استفاده از شیوه یادگیری مفهوم سازی انتزاعی با هم اشتراک دارند. از طرفی این دو گروه به موضوع هایی که مستلزم کار با افراد و مردم است کمتر علاقه نشان می دهند.^(۳) با توجه به این که حرفه پرستاری از جمله مشاغل است که نیازمند تعامل مؤثر فرد با افراد دیگر از جمله بیمار و سایر افراد تیم درمانی است، لزوم پژوهش های پیش تر در مورد سبک های یادگیری و میزان علاقه و رضایت مندی افراد در این چرخه مشهود است.

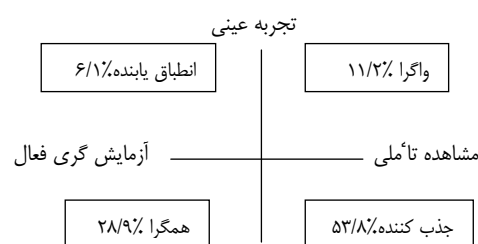
از سوی دیگر آزمون آماری ارتباط معنی داری بین سبک های یادگیری چهارگانه و معدل نمرات پیشرفت تحصیلی آزمودنی ها نشان نداد. شاید اگر نوع سبک یادگیری با نمره دروس نظری و عملی جداگانه مورد بررسی قرار گیرد، نتایج متفاوتی به دست آید؛ زیرا افراد جذب کننده بیش تر به مفاهیم نظری علاقه دارند در حالی که افراد همگرا در یافتن موارد استفاده عملی برای اندیشه ها و نظریه ها کارآمد هستند.^(۳) در این زمینه نتایج تحقیق مشابه بر روی دانشجویان پزشکی نیز رابطه معنیداری بین سبک یادگیری و نمره نشان نداد.^(۱)

توزیع کردند. پرسش نامه های تکمیل شده با استفاده از نرم افزار SPSS و آزمون آماری مجذور کای تجزیه و تحلیل شدند.

* یافته ها :

از ۲۸۰ نفر جامعه پژوهش، ۱۹۵ نفر با تکمیل پرسش نامه در این تحقیق شرکت کردند. میانگین سن دانشجویان ۲۲ سال بود. اکثر آنها (۸۳/۱ درصد) مؤنث، ۷۸/۹ درصد مجرد و ۸۴/۷ درصد در مقطع کارشناسی پیوسته و بقیه در مقطع کارشناسی ناپیوسته مشغول به تحصیل بودند. همچنین میانگین معدل نمره دانشجویان ۱۵/۵۶ بود.

از نظر توزیع انواع سبک های یادگیری در بین واحدهای مورد پژوهش با توجه به نمراتی که آنها به گزینه های پرسش نامه سبک های یادگیری دادند مشخص شد که ۵۳/۸ درصد سبک یادگیری جذب کننده داشتند (نمودار شماره ۲).

مفهوم سازی انتزاعی

نمودار ۲- توزیع سبک های یادگیری در بین واحدهای مورد پژوهش با توجه به الگوی سبک های یادگیری کلب
آزمون آماری مجذور کای ارتباط معنی داری بین نوع سبک یادگیری آزمودنی ها و متغیرهای زمینه ای همچون سن، جنس، مقطع تحصیلی و غیره نشان نداد.

همچنین رابطه آماری معنی داری بین نوع سبک های یادگیری چهارگانه و معدل نمره پیشرفت تحصیلی دانشجویان به دست نیامد. اما بین استفاده از یکی از دو نوع سبک جذب کننده یا همگرا و در مقابل واگرا یا انطباق یابنده با معدل

*** مراجع :**

۱. حسینی لرگانی مریم، سیف علی اکبر. مقایسه یادگیری دانشجویان با توجه به جنسیت، مقاطع تحصیلی و رشته تحصیلی. فصلنامه پژوهش و برنامه ریزی در آموزش عالی، ۱۳۸۰، ۱۹، ۱۱۴-۹۳
۲. شریعتمداری علی. روان شناسی تربیتی، تهران، انتشارات امیرکبیر، ۱۳۶۹، ۳۱۵
۳. سیف علی اکبر. روان شناسی پرورشی. ویرایش پنجم، تهران، انتشارات آگاه، ۱۳۷۹، ۸۱-۱۷۱
۴. صالحی شایسته و همکاران. بررسی ارتباط سبک های یادگیری و روش های آموزشی ترجیحی دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی، ۱۳۷۹، ۶-۴۱
5. Linares AZ. Learning styles of students and faculty in selected health care professions. J Nurs Educ 1999; 38(9): 407-14
6. Rackozy M, Money Sh. Learning styles of nursing students, A 3 year cohort longitudinal study. J Profes Nurs 1995; 3(3): 170-4

در مجموع با توجه به نتایج به دست آمده پیشنهاد می شود مدرسین رشته پرستاری به مفهوم تفاوت های فردی و به خصوص سبک های یادگیری دانشجویان توجه نمایند و از روش های متنوعی در تدریس استفاده نمایند تا فرصت تجارب یادگیری برای همه دانشجویان در کلاس درس فراهم آید. از طرفی دیگر در مورد نوع سبک یادگیری دانشجویان پرستاری و علاقه مندی و انگیزش آنها برای کار در این حرفه پژوهش هایی صورت گیرد و در صورت معنی دار بودن نتایج در روش های گزینش دانشجو برای این رشته تجدید نظر به عمل آید.

*** سپاسگزاری :**

بدین وسیله از همکاری مسؤولین محترم مرکز توسعه آموزش، معاونت پژوهشی، ریاست و معاونت محترم آموزشی دانشکده پرستاری و مامایی، آقای مجیدرضا کتابدار مشاور محترم آمار و دانشجویانی که در این تحقیق شرکت نمودند قدردانی می شود.